

แบบฝึกหัด

วิชาศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก ชั้นเมอร์ เทอม 3 ปี 2567 / พ.ค. 2568

"วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ" ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาปัญญาและความเข้าใจในพระธรรม

คำชี้แจง: เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

121. การพิจารณาว่าสิ่งต่างๆ เกิดขึ้นได้อย่างไร มีเหตุปัจจัยอะไรที่ทำให้เกิด และปัจจัยเหล่านั้นสัมพันธ์กันอย่างไร จัดเป็นการคิดแบบใดในโยนิโสมนสิการ?

- ก. การคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบ
- ข. การคิดแบบสามัญลักษณะ
- ค. การคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
- ง. การคิดแบบอรรถสัมพันธ์

122. การพิจารณาสีต่างๆ โดยแยกแยะออกเป็นส่วนๆ เพื่อให้เห็นโครงสร้าง ธรรมชาติ และความสัมพันธ์ของแต่ละส่วน คือวิธีคิดแบบใด?

- ก. การคิดแบบสามัญลักษณะ
- ข. การคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบ
- ค. การคิดแบบอรรถสัมพันธ์
- ง. การคิดแบบคุณโทษและทางออก

123. การพิจารณาสิ่งต่างๆ โดยเน้นไปที่ลักษณะร่วมกันของสรรพสิ่ง คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา จัดเป็นการคิดแบบใด?

- ก. การคิดแบบอรรถสัมพันธ์
- ข. การคิดแบบคุณโทษและทางออก
- ค. การคิดแบบสามัญลักษณะ
- ง. การคิดแบบปัจจุบันขณะ

124. การพิจารณาความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องกันระหว่างสิ่งต่างๆ มองว่าทุกสิ่งไม่ได้ดำรงอยู่โดยลำพัง แต่มีความเชื่อมโยงและมีอิทธิพลต่อกัน คือวิธีคิดแบบใด?

- ก. การคิดแบบคุณโทษและทางออก
- ข. การคิดแบบปัจจุบันขณะ
- ค. การคิดแบบสืบสวน
- ง. การคิดแบบอรรถสัมพันธ์

125. การพิจารณาผลดี ผลเสีย และทางออกที่เป็นไปได้ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างมีปัญญา คือวิธีคิดแบบใด?

ก. การคิดแบบปัจจุบันขณะ

ข. การคิดแบบสืบสวน

ค. การคิดแบบคุณโทษและทางออก

ง. การคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย

.....

"วิธีการสอนของพระพุทธเจ้า" ซึ่งเป็นต้นแบบแห่งการสอนที่ทรงคุณค่าและเป็นแรงบันดาลใจมาจนถึงปัจจุบัน

คำชี้แจง: เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

126. วิธีการสอนของพระพุทธเจ้าในข้อใดที่ทรงใช้เรื่องราวใกล้ตัวหรือปรากฏการณ์ในธรรมชาติมาเปรียบเทียบกับหลักธรรมที่ลึกซึ้ง?

ก. การสอนแบบค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับ (Anupubbikathā)

ข. การสอนโดยการถาม-ตอบ (Paṭipucchāvāda)

ค. การสอนโดยการยกตัวอย่างและอุปมาอุปไมย (Using Similes and Analogies)

ง. การสอนโดยการชี้ให้เห็นตามความเป็นจริง (Yathābhūtañāṇadassana)

127. การสอนหลักธรรมโดยเริ่มต้นจากเรื่องง่ายๆ ที่ผู้ฟังเข้าใจได้ก่อน แล้วค่อยๆ สอนหลักธรรมที่สูงขึ้นไปตามลำดับ เรียกว่าวิธีการสอนแบบใด?

- ก. การสอนโดยการถาม-ตอบ (Paṭipucchāvāda)
- ข. การสอนที่เหมาะสมกับผู้ฟังแต่ละคน (Indriyanurodha)
- ค. การสอนแบบค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับ (Gradual Instruction - Anupubbikathā)
- ง. การสอนโดยการกระทำเป็นแบบอย่าง (Teaching by Example - Attadanto dameti)

128. วิธีการสอนของพระพุทธเจ้าในข้อใดที่ทรงใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้ฟังคิด พิจารณา และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง?

- ก. การสอนโดยการชี้ให้เห็นตามความเป็นจริง (Yathābhūtañāṇadassana)
- ข. การสอนที่เหมาะสมกับผู้ฟังแต่ละคน (Indriyanurodha)
- ค. การสอนโดยการถาม-ตอบ (Question and Answer - Paṭipucchāvāda)
- ง. การสอนด้วยความเมตตาและกรุณา (Teaching with Compassion and Loving-kindness - Karuṇā and Mettā)

129. การสอนโดยการชี้ให้เห็นสภาวะธรรมตามที่มันเป็นจริง โดยไม่ปรุงแต่งหรือบิดเบือน เพื่อให้ผู้ฟังได้เห็นแจ้งในความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ และความเป็นอนัตตา คือวิธีการสอนแบบใด?

- ก. การสอนที่เหมาะสมกับผู้ฟังแต่ละคน (Indriyanurodha)
- ข. การสอนด้วยความเมตตาและกรุณา (Teaching with Compassion and Loving-kindness - Karuṇā and Mettā)
- ค. การสอนโดยการกระทำเป็นแบบอย่าง (Teaching by Example - Attadanto dameti)
- ง. การสอนโดยการชี้ให้เห็นตามความเป็นจริง (Direct Teaching - Yathābhūtañāṇadassana)

130. การที่พระพุทธเจ้าทรงสังเกตความสามารถ อุปนิสัย และภูมิหลังของผู้ฟังแต่ละคน แล้วจึงทรงเลือกใช้วิธีการสอนและเนื้อหาที่เหมาะสมกับบุคคลนั้นๆ เรียกว่าวิธีการสอนแบบใด?

- ก. การสอนด้วยความเมตตาและกรุณา (Teaching with Compassion and Loving-kindness - Karuṇā and Mettā)
- ข. การสอนโดยการกระทำเป็นแบบอย่าง (Teaching by Example - Attadanto dameti)
- ค. การสอนที่ยืดหยุ่นในรูปแบบ (Flexible Teaching)
- ง. การสอนที่เหมาะสมกับผู้ฟังแต่ละคน (Teaching Suited to the Individual - Indriyanurodha)

.....

"จุดมุ่งหมายในการสอนของพระพุทธเจ้า" ซึ่งเป็นเจตนารมณ์อันยิ่งใหญ่ของการเผยแผ่พระธรรมคำสอนของพระองค์

คำชี้แจง: เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

131. จุดมุ่งหมายหลักในการสอนของพระพุทธเจ้าคืออะไร?

- ก. การสั่งสอนให้ผู้คนเคารพพระองค์
- ข. การเผยแผ่ความรู้เกี่ยวกับโลกและจักรวาล
- ค. การนำพาสรรพสัตว์ให้พ้นจากความทุกข์และบรรลุนิพพาน
- ง. การสร้างสังคมที่ร่ำรวยและมีอำนาจ

132. พระพุทธเจ้าทรงเปิดเผยความจริงอันประเสริฐกี่ประการ เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิบัติธรรมเพื่อดับทุกข์?

- ก. ๒ ประการ
- ข. ๔ ประการ (อริยสัจ ๔)
- ค. ๖ ประการ
- ง. ๘ ประการ

133. หนทางแห่งการดับทุกข์ที่พระพุทธเจ้าทรงชี้แนะ ประกอบด้วยองค์ประกอบกี่ประการ?

ก. ๕ ประการ

ข. ๖ ประการ

ค. ๗ ประการ

ง. ๘ ประการ (มรรคมีองค์ ๘)

134. นอกจากการดับทุกข์แล้ว จุดมุ่งหมายรองในการสอนของพระพุทธเจ้ายังรวมถึงการพัฒนาสิ่งใดเป็นสำคัญ?

ก. การสะสมทรัพย์สมบัติ

ข. การมีชื่อเสียงและอำนาจ

ค. ปัญญา ศีล และจิตใจให้สงบตั้งมั่น

ง. การมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง

135. พระพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญกับการมีสิ่งใด เพื่อเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตตามหลักธรรมเป็นไปได้ด้วยดี?

- ก. การมีบิรวารมาก
- ข. การมีทรัพย์สินมากมาย
- ค. การมีกัลยาณมิตรและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติธรรม
- ง. การมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง

.....

"อภิญญาธรรมเทศนา" ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจการแสดงธรรมในอีกรูปแบบหนึ่ง

คำชี้แจง: เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

136. คำว่า "อภิญญา" ในทางพระพุทธศาสนามีความหมายหลักว่าอย่างไร?

- ก. การให้ทานอย่างบริสุทธิ์
- ข. การรักษาศีลอย่างเคร่งครัด
- ค. ความรู้ยิ่ง หรือความสามารถพิเศษที่เกิดจากการเจริญสมาธิภาวนาในระดับสูง
- ง. การเดินทางไปแสวงบุญในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์

137. "ธรรมเทศนา" หมายถึงอะไรในบริบทของพระพุทธศาสนา?

- ก. การสวดมนต์บทต่างๆ
- ข. การสนทนาธรรมระหว่างผู้ปฏิบัติ
- ค. การแสดงธรรม การสั่งสอนธรรมะเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ
- ง. การทำวัตรเช้าและวัตรเย็น

138. "อภิญญาธรรมเทศนา" โดยรวมหมายถึงอะไร?

- ก. การแสดงธรรมเกี่ยวกับเรื่องอภิญญาโดยเฉพาะ
- ข. การเทศนาสั่งสอนธรรมะโดยผู้ที่กำลังเจริญอภิญญา
- ค. การแสดงธรรมที่ประกอบด้วยอภิญญา หรือการเทศนาสั่งสอนธรรมะโดยผู้ที่ทรงไว้ซึ่งอภิญญา
- ง. การเทศนาธรรมเพื่อให้ผู้ฟังบรรลุอภิญญา

139. ลักษณะพิเศษประการหนึ่งของการแสดงธรรมแบบอภิธัมมปิฎกเทศนาอาจเป็นการ
หยั่งรู้สิ่งใดของผู้ฟัง?

- ก. ฐานะทางสังคม
- ข. ความรู้ทางโลก
- ค. ความคิดหรือความต้องการ
- ง. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

140. สิ่งใดคือหัวใจสำคัญของการแสดงธรรม แม้ว่าผู้แสดงธรรมจะทรงไว้ซึ่งอภิธัมม?

- ก. การแสดงฤทธิ์ให้ผู้คนเลื่อมใส
- ข. การได้รับลาภสักการะและความเคารพ
- ค. การนำเสนอหลักธรรมคำสอนที่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดปัญญาและสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อ
ความพ้นทุกข์
- ง. การเล่าเรื่องราวที่น่าอัศจรรย์เกี่ยวกับอภิธัมมต่างๆ

.....

141. "สนิทานธรรมเทศนา" ซึ่งเป็นรูปแบบการแสดงธรรมที่น่าสนใจและช่วยให้เราเข้าถึงพระธรรมได้ง่ายขึ้น

คำชี้แจง: เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

คำว่า "สนิทาน" ในภาษาบาลีมีความหมายว่าอย่างไร?

- ก. ความสุข, ความสงบ
- ข. ความเพียร, ความอดทน
- ค. เหตุ, มูลเหตุ, ที่มา, เรื่องราวเบื้องต้น
- ง. ปัญญา, ความรู้, ความเข้าใจ

142. เมื่อรวมกับคำว่า "ธรรมเทศนา" แล้ว "สนิทานธรรมเทศนา" หมายถึงอะไร?

- ก. การแสดงธรรมด้วยบทสวดที่ไพเราะ
- ข. การแสดงธรรมที่มีการกล่าวถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวความเป็นมาประกอบ
- ค. การแสดงธรรมที่เน้นการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
- ง. การแสดงธรรมโดยผู้ที่บรรลุอุกฤษฏาเท่านั้น

143. จุดประสงค์หลักของการเล่าเรื่องประกอบในนิทานธรรมเทศนาคืออะไร?

- ก. เพื่อให้ผู้ฟังสนุกสนานและไม่เบื่อ
- ข. เพื่อแสดงความสามารถในการเล่านิทานของผู้แสดงธรรม
- ค. เพื่อเป็นบทนำหรืออุทาหรณ์ในการอธิบายหลักธรรม
- ง. เพื่อให้ผู้ฟังจดจำชื่อตัวละครในเรื่องราวได้

144. การเชื่อมโยงเรื่องราวที่เล่าเข้ากับหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามีประโยชน์อย่างไร?

- ก. ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าการธรรมะเป็นเรื่องไกลตัว
- ข. ทำให้ผู้ฟังเข้าใจหลักธรรมได้ยากขึ้น
- ค. ทำให้ผู้ฟังเข้าใจหลักธรรมได้ง่ายขึ้น เห็นภาพชัดเจนขึ้น และเกิดความซาบซึ้งในธรรมะมากยิ่งขึ้น
- ง. ทำให้ผู้ฟังสนใจแต่เนื้อเรื่องและไม่สนใจหลักธรรม

145. ตัวอย่างของนิทานธรรมเทศนา ได้แก่สิ่งใดบ้าง?

- ก. การสวดมนต์และการทำสมาธิเพียงอย่างเดียว
- ข. การเทศน์เฉพาะหลักอริยสัจสี่โดยไม่มีเรื่องราวประกอบ
- ค. การเทศน์ชาดกต่างๆ การเล่าเรื่องราวพุทธประวัติ และการยกตัวอย่างจากเรื่องราวในสังคมที่มีคติสอนใจ
- ง. การแสดงธรรมด้วยภาษาบาลีล้วนโดยไม่มีคำแปล

.....

146. "ปฎิหาริยธรรมเทศนา" ซึ่งเป็นการแสดงธรรมที่อาจมีลักษณะพิเศษที่น่าอัศจรรย์ประกอบ

คำชี้แจง: เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

คำว่า "ปฎิหาริย์" ในภาษาบาลีมีความหมายหลักว่าอย่างไร?

- ก. ความเมตตา, ความกรุณา
- ข. ความอดทน, ความเสียสละ
- ค. สิ่งที่น่าอัศจรรย์, สิ่งเหนือธรรมชาติ, อิทธิฤทธิ์
- ง. ความสงบ, ความตั้งมั่นของจิตใจ

147. ปฎิหาริย์ประเภทใดในพระพุทธศาสนาที่ถือว่าเป็นปฎิหาริย์ที่แท้จริง เพราะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและจิตใจของผู้ปฏิบัติได้จริง?

- ก. อิทธิปาฏิหาริย์
- ข. อาเทศนาปาฏิหาริย์
- ค. อนุสาสนีปาฏิหาริย์
- ง. จิตตปาฏิหาริย์

148. "ปฎิหาริย์ธรรมเทศนา" โดยรวมหมายถึงอะไร?

- ก. การแสดงธรรมเฉพาะเรื่องอิทธิฤทธิ์
- ข. การเทศนาสั่งสอนธรรมะโดยผู้ที่ไม่เคยปฏิบัติธรรม
- ค. การแสดงธรรมที่ประกอบด้วยปฎิหาริย์ หรือการเทศนาสั่งสอนธรรมะโดยมีการแสดงสิ่งที่น่าอัศจรรย์ประกอบ
- ง. การเทศนาธรรมเพื่อให้ผู้ฟังมีอิทธิฤทธิ์

149. การแสดงอิทธิฤทธิ์ประกอบการเทศนามีจุดประสงค์หลักเพื่อสิ่งใด?

- ก. เพื่อโอ้อวดความสามารถของผู้แสดงธรรม
- ข. เพื่อให้ผู้ฟังได้รับความบันเทิง
- ค. เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง สร้างความศรัทธา หรือเป็นอุบายในการสอนธรรมะ
- ง. เพื่อให้ผู้ฟังกลัวและเชื่อฟังคำสอน

150. พระพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญกับปฎิหาริย์ประเภทใดมากที่สุด?

- ก. อิทธิปาฏิหาริย์ เพราะเห็นได้ชัดเจน
- ข. อาเทศนาปาฏิหาริย์ เพราะทำให้รู้ใจผู้อื่น
- ค. อนุสาสนีปาฏิหาริย์ เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงและยั่งยืน
- ง. ปฎิหาริย์ทุกประเภทมีความสำคัญเท่ากัน

.....

วิธีการสอนของพระพุทธเจ้า 2 แบบ คือ วิธีเอกังสลักษณะ และ วิธีวิวัชชลักษณะ

คำชี้แจง: เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

151. คำว่า "เอกังส" ในภาษาบาลี หมายถึงอะไร?

- ก. การอธิบายโดยละเอียด
- ข. การเปรียบเทียบด้วยอุปมา
- ค. ส่วนเดียว, ด้านเดียว, โดยเฉพาะ
- ง. การถามเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจ

152. วิธีเอกังสลักษณะในการสอนของพระพุทธเจ้า เน้นการทำอะไร?

- ก. การแจกแจงรายละเอียดอย่างครบถ้วน
- ข. การชี้ให้เห็นลักษณะเฉพาะเจาะจงเพียงด้านเดียวของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- ค. การแสดงให้เห็นทั้งโทษและคุณของสิ่งต่างๆ
- ง. การตอบคำถามด้วยการขยายความในหลายประเด็น

153. เมื่อมีผู้ถามถึงความไม่เที่ยงของสังขาร แล้วพระพุทธเจ้าตรัสว่า "สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา" นี่เป็นตัวอย่างของการสอนแบบใด?

- ก. วิธีวิภาษลักษณะ
- ข. วิธีปฏิบัติ
- ค. วิธีอุปมา
- ง. วิธีเอกิงสลักษณะ

154. คำว่า "วิภังข" ในภาษาบาลี หมายถึงอะไร?

- ก. การสรุปประเด็นสำคัญ
- ข. การจำแนก, การแยกแยะ, การแจกแจง
- ค. การสอนด้วยการปฏิบัติเป็นแบบอย่าง
- ง. การสร้างความศรัทธาด้วยอิทธิฤทธิ์

155. วิธีวิวัชชลักษณะในการสอนของพระพุทธเจ้า เน้นการทำอะไร?

- ก. การเน้นย้ำประเด็นสำคัญเพียงอย่างเดียว
- ข. การอธิบายหัวข้อธรรมโดยการแยกแยะออกเป็นองค์ประกอบย่อยๆ หรือหลายมุมมอง
- ค. การแสดงให้เห็นโทษเพียงด้านเดียวของสิ่งต่างๆ
- ง. การตอบคำถามอย่างรวบรัดและชัดเจน

156. เมื่อทรงสอนเรื่องอริยสัจสี่ โดยการแจกแจงรายละเอียดของแต่ละข้ออย่างละเอียด เป็นการสอนแบบใด?

- ก. วิธีเอกังสลักษณะ
- ข. วิธีอุปมา
- ค. วิธีวิวัชชลักษณะ
- ง. วิธีปฏิบัติบูชา

157. วิธีสอนแบบใดที่พระพุทธเจ้าอาจทรงแสดงให้เห็นโทษของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงด้านเดียว เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่ายคลายความยึดมั่น?

- ก. วิธีวิวัชชลักษณะ
- ข. วิธีปฏิบัติ
- ค. วิธีอุปมา
- ง. วิธีเอกังกษลักษณะ

158. วิธีสอนแบบใดที่มักถูกนำมาใช้ในการสอนผู้ที่มีพื้นฐานความรู้และความเข้าใจในธรรมะระดับหนึ่งแล้ว เพราะสามารถติดตามและทำความเข้าใจในรายละเอียดที่มากขึ้นได้?

- ก. วิธีเอกังกษลักษณะ
- ข. วิธีอุปมา
- ค. วิธีวิวัชชลักษณะ
- ง. วิธีปฏิบัติ

159. ความแตกต่างสำคัญระหว่างวิธีเอกังสลักษณะและวิธีวิวัชชลักษณะคืออะไร?

- ก. วิธีเอกังสลักษณะใช้กับผู้ใหญ่ ส่วนวิธีวิวัชชลักษณะใช้กับเด็ก
- ข. วิธีเอกังสลักษณะเน้นการสอนด้วยภาพ ส่วนวิธีวิวัชชลักษณะเน้นการสอนด้วยคำพูด
- ค. วิธีเอกังสลักษณะชี้ให้เห็นเพียงด้านเดียว ส่วนวิธีวิวัชชลักษณะแจกแจงรายละเอียดในหลายแง่มุม
- ง. วิธีเอกังสลักษณะใช้ตอบคำถาม ส่วนวิธีวิวัชชลักษณะใช้ในการเทศนา

160. พระพุทธเจ้าทรงใช้วิธีการสอนอย่างไร?

- ก. ทรงใช้วิธีเอกังสลักษณะเพียงอย่างเดียว
- ข. ทรงใช้วิธีวิวัชชลักษณะเพียงอย่างเดียว
- ค. ทรงใช้วิธีเอกังสลักษณะและวิธีวิวัชชลักษณะเท่านั้น
- ง. ทรงใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย พิจารณาถึงภูมิธรรมและความพร้อมของผู้ฟังแต่ละคน

.....